

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

17 päivänä joulukuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepäätos 2002/584/YOS – 1 artiklan 3 kohta – 6 artiklan 1 kohta – Jäsenvaltioiden väliset luovuttamismenettelyt – Täytäntöönpanon edellytykset – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 47 artiklan toinen kohta – Oikeus saada asiansa käsitellyksi riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa – Rakenteelliset tai yleiset puutteet – Pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen käsite – Eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen jälkeisen kehityksen huomioon ottaminen – Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen velvollisuus arvioida konkreettisesti ja tarkasti, onko painavia perusteita uskoa, että henkilö altistuu todelliselle vaaralle siitä, että hänen oikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan luovuttamistapauksessa

Yhdistetyissä asioissa C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) on esittänyt 31.7.2020 ja 3.9.2020 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 31.7.2020 ja 3.9.2020, saadakseen ratkaisun sellaisten eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanoa koskevissa asioissa, jotka koskevat

L:ää (C-354/20 PPU) ja

P:tä (C-412/20 PPU),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti R. Silva de Lapuerta, jaostojen puheenjohtajat J.-C. Bonichot, M. Vilaras (esittelevä tuomari), E. Regan, L. Bay Larsen, N. Piçarra ja A. Kumin sekä tuomarit T. von Danwitz, D. Šváby, S. Rodin, K. Jürimäe, L. S. Rossi, I. Jarukaitis ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon rechtbank Amsterdamin (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) 31.7.2020 ja 3.9.2020 esittämät pyynnot ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelemisestä kiireellisessä menettelyssä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklan mukaisesti,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.10.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

- L, edustajinaan M. A. C. de Bruijn ja H. A. F. C. Tack, advocaten,
  - P, edustajinaan T. E. Korff ja T. Mustafazade, advocaten,
  - Openbaar Ministerie, edustajinaan K. van der Schaft ja C. L. E. McGivern,
  - Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja J. Langer,
  - Belgian hallitus (C-354/20 PPU), asiamiehinään M. Van Regemorter ja M. Jacobs,
  - Irlanti, asiamiehenään J. Quaney, avustajanaan C. Donnelly, BL,
  - Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, A. Dalkowska, J. Sawicka ja S. Żyrek,
  - Euroopan komissio, asiamiehinään P. Van Nuffel, J. Tomkin, K. Herrmann ja S. Grünheid,
- kuultuaan julkisasiamiehen 12.11.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
- on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntöt koskevat SEU 19 artiklan 1 kohdan, Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan toisen kohdan ja eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24) (jäljempänä puitepäätos 2002/584), tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnot on esitetty asioissa, joissa on kyse kahden sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta Alankomaissa, joista toisen on antanut 31.8.2015 Sąd Okręgowy w Poznaniu (alueellinen tuomioistuin, Poznań, Puola) L:ään kohdistuvia syytetoimenpiteitä varten (asia C-354/20 PPU) ja toisen 26.5.2020 Sąd Okręgowy w Sieradzu (alueellinen tuomioistuin, Sieradz, Puola) P:lle määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten (asia C-412/20 PPU).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Puitepäätöksen 2002/584 johdanto-osan viidennessä, kuudennessa ja kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(5) [Euroopan] unionille asetettu tavoite tulla vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi johtaa EU:n jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen poistamiseen ja sen korvaamiseen oikeusviranomaisten välisillä luovuttamisjärjestelyillä. Lisäksi uusien ja yksinkertaisempien järjestelyjen käyttöönotto rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi tuomioiden täytäntöönpanoa ja syytteeseen asettamista varten rikosasioissa tekee mahdolliseksi poistaa nykyiset monimutkaiset ja aikaa vievät luovuttamismenettelyt. Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella on aiheellista korvata jäsenvaltioiden tähänastiset perinteiset yhteistyösuhteet rikosoikeudellisten päätösten, sekä ennen tuomiota annettujen että lopullisten, vapaan liikkuvuuden järjestelmällä.

(6) Tässä puitepäättöksessä säädetty eurooppalainen pidätysmääräys on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, jota Eurooppa-neuvosto on luonnehtinut unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakiveksi, ensimmäinen konkreettinen sovellus rikoslainsäädännön alalla.

--

(10) Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevat järjestelyt perustuvat jäsenvaltioiden väliseen vankkaan luottamukseen. Järjestelyjen soveltaminen voidaan keskeyttää vain, jos jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja jatkuvasti [SEU] 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita, minkä [Euroopan unionin] neuvosto toteaa [SEU] 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja minkä seurauksista on säädetty saman artiklan 2 kohdassa.”

4 Puitepäättöksen 2002/584 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen määritelmä ja velvollisuus panna se täytäntöön”, säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäättöksen määräysten mukaisesti.

3. Tämä puitepäättös ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa [SEU] 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita.”

5 Puitepäättöksen 2002/584 3, 4 ja 4 a artiklassa vahvistetaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen ehdottomat ja harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet.

6 Sen 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion sellainen oikeusviranomainen, jolla on kyseisen valtion lainsäädännön mukaan toimivalta antaa eurooppalainen pidätysmääräys.

2. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen on täytäntöönpanojäsenvaltion sellainen oikeusviranomainen, joka on toimivaltainen panemaan täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

3. Kukin jäsenvaltio ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, mikä on sen kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltainen oikeusviranomainen.”

7 Puitepäättöksen 2002/584 15 artiklassa, jonka otsikko on ”Luovuttamispäätös”, säädetään seuraavaa:

”1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee päätöksen henkilön luovuttamisesta tässä puitepäättöksessä määritetyissä määräajoissa ja siinä määritetyin edellytyksin.

2. Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimittamat tiedot eivät riitä, jotta se voisi tehdä päätöksen luovuttamisesta, se pyytää toimittamaan kiireellisesti erityisesti 3–5 ja 8 artiklan osalta tarvittavat lisätiedot ja voi asettaa tietojen saamiselle määräajan ottaen huomioon tarpeen noudattaa 17 artiklassa vahvistettua määräaikaa.

3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi milloin tahansa toimittaa kaikki käyttökelpoiset lisätiedot täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle.”

Kansallinen oikeus

- 8 Puitepäätos 2002/584 saatettiin osaksi Alankomaiden oikeusjärjestystä eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehdyn Euroopan unionin neuvoston puitepääatoksen täytäntöönpanosta 29.4.2004 annetulla lailla (Wet tot implementatie van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten van de Europese Unie) (Stb. 2004, nro 195), sellaisena kuin se on muutettuna 22.2.2017 annetulla lailla (Stb. 2017, nro 82).

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-354/20 PPU

- 9 Officier van justitie (virallinen syyttäjä, Alankomaat) vaati 7.2.2020 rechtbank Amsterdamissa Sąd Okręgowy w Poznaniu 31.8.2015 antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa.
- 10 Tämä eurooppalainen pidätysmääräys koskee L:n, joka on Puolan kansalainen, jolla ei ole koti- tai asuinpaikkaa Alankomaissa, pidättämistä ja luovuttamista huumausaineiden kauppaan ja väärän henkilökortin hallussapitoon liittyviä syytetoimenpiteitä varten.
- 11 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tutki eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevan vaatimuksen 10.3.2020 pidetyssä julkisessa istunnossa. Se antoi 24.3.2020 ratkaisun, jolla lykättiin menettelyä, jotta L ja virallinen syyttäjä esittäisivät kirjalliset huomautuksensa viimeisimmästä oikeusvaltioon liittyvästä kehityksestä Puolassa ja johtopäätöksistä, jotka siitä olisi tehtävä kyseiselle tuomioistuimelle 25.7.2018 annetusta tuomiosta Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) johtuvien velvollisuuksien osalta.
- 12 Sen jälkeen, kun L ja virallinen syyttäjä olivat esittäneet huomautuksensa, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin antoi 12.6.2020 pidetyssä julkisessa istunnossa uuden ratkaisun, jossa se pyysi virallista syyttäjää esittämään eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneelle tuomioistuimelle tiettyjä kysymyksiä. Tämä vastasi esitettyihin kysymyksiin 25.6.2020 ja 7.7.2020 lukuun ottamatta Sąd Najwyższy (Izba Dyscyplinarna) (ylin tuomioistuin, kurinpitojaosto, Puola) koskevia kysymyksiä, joiden osalta se kehotti ennakkoratkaisua pyytänyttä tuomioistuinta kääntymään suoraan Sąd Najwyższyn puoleen.
- 13 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnöstä virallinen syyttäjä esitti toistamiseen Sąd Najwyższya koskevan kysymyksen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle ja Eurojustin välityksellä Sąd Najwyższylle, mutta ei saanut siihen vastausta.
- 14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa useisiin viimeaikaisiin tapahtumiin, jotka antavat aiheita epäilyihin lainkäyttövallan riippumattomuudesta Puolassa. Näistä voidaan mainita seuraavat:
- tuomio 19.11.2019, A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982) ja tuomio 26.3.2020, Miasto Łowicz ja Prokurator Generalny (C-558/18 ja C-563/18, EU:C:2020:234)
  - Sąd Najwyższyn (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (ylin tuomioistuin, työ- ja sosiaalivakuutusasioiden jaosto, Puola) 5.12.2019 antama tuomio, jossa tämä lausui riita-asiassa, jossa oli esitetty ennakkoratkaisupyyntö asiassa C-585/18, että Krajowa Rada Sądownictwa (kansallinen tuomarineuvosto, Puola) ei nykyisessä kokoonpanossaan ole puolueeton ja lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta riippumaton elin

- Euroopan komission Puolan tasavaltaa vastaan nostama jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne (C-791/19) ja unionin tuomioistuimen määräys 8.4.2020, komissio v. Puola (C-791/19 R, EU:C:2020:277)
  - Puolan tasavallassa 20.12.2019 annettu ja 14.2.2020 voimaan tullut uusi oikeuslaitosta koskeva laki, jonka johdosta komissio käynnisti 29.4.2020 jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn tästä uudesta laista kyseiselle jäsenvaltiolle lähettämällään virallisella huomautuksella
  - Sąd Najwyższyssa (Izba Dyscyplinarna) 9.6.2020 pidetty istunto, joka koski erään puolalaisen tuomarin rikosoikeudellisen koskemattomuuden poistamista, ja tästä samana päivänä annettu tuomio.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo erityisesti näiden uusien seikkojen perusteella, että Puolan tuomioistuinten, mukaan lukien pääasiassa kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneen tuomioistuimen, riippumattomuutta ei voida taata. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan puolalaiset tuomarit ovat vaarassa joutua kurinpitomenettelyn kohteeksi instanssissa, jonka riippumattomuutta ei voida taata, etenkin jos kyseiset tuomarit tarkastavat, onko jollakin tietyllä tuomarilla tai tuomioistuimella unionin oikeudessa edellytetyt riippumattomuuden takeet.
- 16 Ensinnäkin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tulee esiin kysymys siitä, onko unionin oikeus esteenä sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen panee täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jonka on antanut oikeusviranomainen, jonka riippumattomuutta ei voida enää taata kyseisen pidätysmääräyksen antamisen jälkeen tapahtuneen kehityksen vuoksi.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että 27.5.2019 annetusta tuomiosta OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset) (C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 74 kohta) ilmenee, että vaikka eurooppalaisen pidätysmääräyksen antanut viranomainen on tuomari tai tuomioistuin, tämän viranomaisen on kyettävä vakuuttamaan täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen siitä, että se toimii riippumattomasti suorittaessaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen liittyviä tehtäviä. Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneen tuomioistuimen on täytettävä tämä vaatimus myös pidätysmääräyksen antamisen jälkeen, koska se voi joutua hoitamaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen erottamattomasti liittyviä tehtäviä, kuten toimittamaan puitepäätöksen 2002/584 15 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja lisätietoja tai antamaan takeet luovutetun henkilön vankeus- tai vastaanotto-olosuhteista. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan unionin tuomioistuin ei ole vielä ratkaissut kysymystä siitä, onko täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen velvollinen panemaan täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jonka on antanut oikeusviranomainen, joka ei enää täytä tehokkaan oikeussuojan vaatimuksia.
- 18 Toiseksi ja siinä tapauksessa, että ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan kieltävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tuo esiin, että edellä tämän tuomion 14 kohdassa mainitusta viimeaikaisesta kehityksestä seuraa, että Puolassa on lainkäyttövallan riippumattomuutta koskevia rakenteellisia ja yleisiä puutteita, joiden vuoksi kenellekään henkilölle, jonka on oltava asianosaisena puolalaisissa tuomioistuimissa pidettävissä oikeudenkäynneissä, ei voida enää taata oikeutta saada asiansa käsitellyksi riippumattomassa tuomioistuimessa. Sen vuoksi on kysyttävä, riittääkö tämä toteamus yksinään perusteeksi eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta kieltäytymiselle niin, ettei eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan henkilön henkilökohtaista tilannetta ole tarpeen tutkia, kuten 25.7.2018 annetussa tuomiossa Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 79 kohta) edellytetään.

- 19 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi huolimatta kyseisestä tuomiosta, joka ei koske tapauksia, joissa lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyvät rakenteelliset ja yleiset puutteet ovat senluonteisia, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä ei enää taata tätä riippumattomuutta.
- 20 Kolmanneksi ja siinä tapauksessa, että toiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan kieltävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tuo esiin, että vaikka pääasiassa kyseessä olevan pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle esitettyyn Sąd Najwyższy (Izba Dyscyplinarna) koskevaan kysymykseen ei saatu vastausta, se sai tietoonsa muuta kautta, että Sąd Najwyższy (Izba Dyscyplinarna) on unionin tuomioistuimen 8.4.2020 antaman määräyksen komissio v. Puola (C-791/19 R, EU:C:2020:277) jälkeen edelleen jatkanut puolalaisia tuomareita koskevien kurinpitotoimiensa ratkaisemista. Näin ollen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, riittääkö tämä toteamus osoittamaan, että on olemassa painavia perusteita uskoa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena oleva henkilö altistuu todelliselle vaaralle siitä, että hänen perusoikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan, vaikka hänen henkilökohtainen tilanteensa sekä niiden rikosten luonne, joista häntä syytetään, ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen taustalla oleva tosiseikasto eivät anna aiheutta olettaa, että täytäntöönpano- tai lainsäädäntövalta kohdistaisi pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuihin painostusta pyrkiäkseen vaikuttamaan kyseistä henkilöä vastaan vireille pantuun rikosoikeudelliseen menettelyyn. Sen mukaan myös tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi.
- 21 Tässä tilanteessa rechtbank Amsterdam on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Ovatko puitepäätös [2002/584], SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta ja/tai perusoikeuskirjan 47 artiklan toinen kohta esteenä sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen panee täytäntöön tuomioistuimen antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen, vaikka pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion kansallista lakia on pidätysmääräyksen antamisen jälkeen muutettu siten, että kyseinen tuomioistuin ei enää täytä tehokkaan oikeussuojan vaatimuksia, koska sen riippumattomuutta ei enää taata lainsäädännössä?
- 2) Ovatko puitepäätös [2002/584] ja perusoikeuskirjan 47 artiklan toinen kohta esteenä sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen panee eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön todettuaan, että pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa jokainen rikoksesta epäilty – ja siten myös luovutettavaksi pyydetty henkilö – altistuu todelliselle vaaralle siitä, että hänen perusoikeuttaan saada asiansa käsitellyksi riippumattomassa tuomioistuimessa loukataan, riippumatta siitä, mitkä kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia antamaan ratkaisun luovutettavaksi pyydettyyn henkilöön sovellettavissa menettelyissä, ja riippumatta luovutettavaksi pyydetyn henkilön henkilökohtaisesta tilanteesta sekä sen rikoksen luonteesta, josta häntä syytetään, ja tosiseikastosta, joka on eurooppalaisen pidätysmääräyksen perustana, todellisen vaaran liittyessä siihen, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuimet eivät rakenteellisten ja yleisten puutteiden vuoksi ole enää riippumattomia?
- 3) Ovatko puitepäätös [2002/584] ja perusoikeuskirjan 47 artiklan toinen kohta esteenä sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen panee eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön todettuaan, että
- pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa jokainen rikoksesta epäilty altistuu todelliselle vaaralle siitä, että oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaa perusoikeutta loukataan, vaaran liittyessä kyseisen jäsenvaltion lainkäyttövallan riippumattomuutta koskeviin rakenteellisiin ja yleisiin puutteisiin

- ei ole pelkästään mahdollista, että näillä rakenteellisilla ja yleisillä puutteilla on kielteinen vaikutus niihin kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimiin, jotka ovat toimivaltaisia antamaan ratkaisun luovutettavaksi pyydettyyn henkilöön sovellettavissa menettelyissä, vaan näin myös tosiasiallisesti tapahtuu ja
- tästä syystä on olemassa painavia perusteita uskoa, että luovutettavaksi pyydetty henkilö altistuu todelliselle vaaralle siitä, että hänen perusoikeuttaan saada asiansa käsitellyksi riippumattomassa tuomioistuimessa loukataan ja näin ollen hänellä olevan oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden keskeiseen sisältöön puututaan,

vaikka luovutettavaksi pyydetty henkilö ei näistä rakenteellisista ja yleisistä puutteista riippumatta ole ilmaissut erityisiä huolenaiheita ja vaikka luovutettavaksi pyydetyn henkilön henkilökohtainen tilanne sekä niiden rikosten luonne, joista häntä syytetään, ja tosiseikasto, joka on eurooppalaisen pidätysmääräyksen perustana, eivät näistä rakenteellisista ja yleisistä puutteista riippumatta ole omiaan herättämään pelkoa siitä, että täytäntöönpano- ja/tai lainsäädäntövalta kohdistaisi konkreettista painostusta hänen rikosoikeudenkäyntiinsä tai pyrkisi vaikuttamaan siihen?”

Asia C-412/20 PPU

- 22 Virallinen syyttäjä vaati 23.6.2020 rechtbank Amsterdamissa Sąd Okręgowy w Sieradzu 26.5.2020 antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa.
- 23 Tämä eurooppalainen pidätysmääräys koskee P:n pidättämistä ja luovuttamista hänelle 18.7.2019 annetulla Sąd Rejonowy w Wieluniu (piirioikeus, Wielún, Puola) tuomiolla määrätyn vapausrangaistuksen jäljellä olevan osuuden täytäntöön panemiseksi. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee, että P oli tuomittu uhkauksista ja pahoinpitelystä ja että hän oli tehnyt nämä teot ennen kuin hänelle samankaltaisista rikoksista tuomitun, vähintään kuuden kuukauden vapausrangaistuksen päättymisestä oli kulunut viisi vuotta.
- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa asiassa C-354/20 PPU esitettyssä ennakkoratkaisupyyntönsä mainittuihin syihin. Se täsmentää, että sen näkemyksen mukaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneen tuomioistuimen on täytettävä tehokkaan oikeussuojan vaatimukset sekä tilanteessa, jossa etsityn henkilön luovuttamista pyydetään syytetoimenpiteitä varten, että tilanteessa, jossa hänen luovuttamistaan pyydetään vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Se lisää, että asiassa C-412/20 PPU kyseessä oleva eurooppalainen pidätysmääräys annettiin edellä tämän tuomion 14 kohdassa mainitun viimeaikaisen kehityksen jälkeen.
- 25 Tässä tilanteessa rechtbank Amsterdam on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Ovatko puitepäätös [2002/584], [SEU] 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta ja/tai [perusoikeuskirjan] 47 artiklan toinen kohta tosiasiallisesti esteenä sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen panee täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jonka on antanut tuomioistuin, kun tämä tuomioistuin ei täytä eikä myöskään edes eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisajankohtana täyttänyt tehokkaan oikeussuojan vaatimuksia, koska pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä ei taata tuomioistuimen riippumattomuutta eikä sitä taattu myöskään edes eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisajankohtana?”

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pyytänyt unionin tuomioistuinta soveltamaan unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklassa tarkoitettua kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä. Se on vedonnut pyyntöjensä tueksi siihen, että sekä L:ään että P:hen kohdistuu parhaillaan vapaudenmenetys.
- 27 Ensinnäkin on huomautettava, että käsiteltävissä ennakkoratkaisupyyntöissä pyydetään tulkitsemaan erityisesti puitepääöstä 2002/584, joka kuuluu EUT-sopimuksen kolmannen osan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevassa V osastossa tarkoitettuihin aloihin. Se voidaan näin ollen käsitellä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.
- 28 Toiseksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan huomioon on otettava se, että pääasiassa kyseessä olevaan henkilöön kohdistuu parhaillaan vapaudenmenetys ja että sen jatkaminen riippuu pääasian ratkaisusta (tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Vapaudenmenetys, jonka kohteena L on, on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämien selvitysten mukaan määrätty häntä koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon yhteydessä. Vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsi, että P oli ajankohtana, jona asiassa C-412/20 PPU esitetty ennakkoratkaisupyyntö jätettiin unionin tuomioistuimeen, yhä vangittuna alankomaalaisen tuomioistuimen määräämän vapausrangaistuksen täytäntöönpanon takia, se kuitenkin täsmensi, että vankeus päättyy 20.10.2020 ja että P on määrä ottaa säilöön seuraavana päivänä hänestä annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa varten.
- 30 Näin ollen unionin tuomioistuimen neljäs jaosto päätti esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan 12.8.2020 ja 10.9.2020 tekemillään päätöksillä hyväksyä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnot ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.
- 31 Lisäksi se päätti siirtää asiat C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU unionin tuomioistuimelle niiden jakamiseksi suurelle jaostolle.
- 32 Koska asiat C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU liittyvät toisiinsa, ne yhdistettiin unionin tuomioistuimen 15.9.2020 tekemällä päätöksellä suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 33 Näissä kahdessa asiassa esittämillään ennakkoratkaisukysymyksillä, joita on syytä tarkastella yhdessä, kansallinen tuomioistuin haluaa lähinnä selvittää, onko puitepääöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohtaa ja 1 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että silloin, kun täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella, jonka on päätettävä eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan henkilön luovuttamisesta, on käytössään seikkoja, jotka osoittavat, että pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa on lainkäyttövallan riippumattomuutta koskevia rakenteellisia tai yleisiä puutteita, jotka olivat jo olemassa pidätysmääräyksen antamisajankohtana tai ilmenivät sen antamisen jälkeen, kyseinen oikeusviranomainen voi katsoa, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antanutta tuomioistuinta ei voida pitää pidätysmääräyksen antaneena oikeusviranomaisena, ja olettaa, että on painavia perusteita uskoa, että kyseinen henkilö altistuu todelliselle vaaralle siitä, että hänelle perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa taattua perusoikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan, jos hänet luovutetaan viimeksi mainittuun jäsenvaltioon, suorittamatta konkreettista ja tarkkaa arviointia, jossa otetaan huomioon erityisesti kyseisen henkilön henkilökohtainen tilanne sekä kyseisen rikoksen luonne ja pidätysmääräyksen antamisen taustalla olevat tosiseikat.

- 34 Esitettyihin kysymyksiin vastaamiseksi on aluksi ratkaistava, onko puitepäättöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi katsoa, ettei eurooppalaisen pidätysmääräyksen antanutta tuomioistuinta voida pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna pidätysmääräyksen antaneena oikeusviranomaisena, pelkästään sillä perusteella, että sillä on käytössään seikkoja, jotka osoittavat, että pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa on lainkäyttövallan riippumattomuutta koskevia rakenteellisia tai yleisiä puutteita, jotka olivat jo olemassa pidätysmääräyksen antamisajankohtana tai ilmenivät sen antamisen jälkeen.
- 35 Tästä on muistutettava, että jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen periaatteella ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteella, joka puolestaan perustuu jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen, on unionin oikeudessa perustavanlaatuinen merkitys, koska niiden avulla voidaan luoda ja pitää yllä alue, jolla ei ole sisäisiä rajoja. Keskinäisen luottamuksen periaate edellyttää etenkin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta sitä, että kukin jäsenvaltio katsoo – jollei kyse ole poikkeuksellisista olosuhteista –, että kaikki muut jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeutta ja aivan erityisesti unionin oikeudessa tunnustettuja perusoikeuksia (lausunto 2/13, 18.12.2014, EU:C:2014:2454, 191 kohta ja tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 43 kohta).
- 36 Erityisesti puitepäättöksen 2002/584 osalta on huomattava, että sen johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen mukaan sillä käyttöön otettu eurooppalainen pidätysmääräys on ”vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, jota Eurooppa-neuvosto on luonnehtinut unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakiveksi, ensimmäinen konkreettinen sovellus rikoslainsäädännön alalla”. Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, tätä periaatetta sovelletaan puitepäättöksen 1 artiklan 2 kohdassa, jossa vahvistetaan sääntö, jonka mukaan jäsenvaltioiden on pantava eurooppalainen pidätysmääräys täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja puitepäättöksen säännösten mukaisesti (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 41 kohta).
- 37 Tästä seuraa, että täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset voivat kieltäytyä tällaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta lähtökohtaisesti vain puitepäättöksen 2002/584 3, 4 ja 4 a artiklassa tyhjentävästi luetelluilla täytäntöönpanosta kieltäytymistä koskevilla perusteilla ja että eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanolle voidaan asettaa vain sen 5 artiklassa tyhjentävästi säädettyjä ehtoja. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on näin ollen pääsääntö, ja siitä kieltäytyminen katsotaan poikkeukseksi, jota on tulkittava suppeasti (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 38 Vastavuoroisen tunnustamisen periaate edellyttää kuitenkin, että vain puitepäättöksen 2002/584 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut eurooppalaiset pidätysmääräykset on pantava täytäntöön sen säännösten mukaisesti, mikä edellyttää sitä, että tällaisen pidätysmääräyksen, jota kyseisessä säännöksessä luonnehditaan oikeudelliseksi päätökseksi, on antanut tämän puitepäättöksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu oikeusviranomainen (tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Viimeksi mainittu käsite merkitsee, että kyseinen viranomainen toimii riippumattomasti suorittaessaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen liittyviä tehtäviä (ks. vastaavasti tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 74 ja 88 kohta).
- 39 Tältä osin on muistutettava, että tuomareiden riippumattomuuden vaatimus on osa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä, ja kyseisellä oikeudella on ensisijainen merkitys sen takaajana, että suojataan kaikkia niitä oikeuksia, joita yksityisillä on unionin oikeuden nojalla, ja että turvataan ne jäsenvaltioille yhteiset arvot, jotka on vahvistettu SEU 2 artiklassa ja joihin kuuluu muun muassa oikeusvaltiota koskeva arvo (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 48 kohta).

- 40 Näin ollen kunkin jäsenvaltion on keskinäisen luottamuksen ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteiden, jotka ovat puitepäätöksellä 2002/584 käyttöön otettujen eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien järjestelyjen toiminnan taustalla, täysimääräisen soveltamisen turvaamiseksi varmistettava, viime kädessä unionin tuomioistuimen valvonnassa, että sen lainkäyttövalta pysyy riippumattomana, pidätyksellä kaikista toimenpiteistä, jotka voivat vaarantaa sen riippumattomuuden.
- 41 Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen, jolla on käytössään seikkoja, jotka osoittavat, että pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa on lainkäyttövallan riippumattomuutta koskevia rakenteellisia tai yleisiä puutteita, jotka olivat jo olemassa pidätysmääräyksen antamisajankohtana tai ilmenivät sen antamisen jälkeen, ei tästä huolimatta voi kieltäytyä pitämästä kaikkia kyseisen jäsenvaltion tuomareita tai tuomioistuimia, jotka lähtökohtaisesti ovat täysin riippumattomia täytäntöönpanovallasta, puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina pidätysmääräyksen antaneina oikeusviranomaisina.
- 42 Tällaiset puutteet eivät nimittäin välttämättä vaikuta kaikkiin ratkaisuihin, joita kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimet voivat kussakin yksittäistapauksessa joutua tekemään.
- 43 Päinvastainen tulkinta tarkoittaisi, että keskinäisen luottamuksen ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteisiin voitaisiin tehdä rajoituksia muissakin kuin edellä tämän tuomion 35 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetuissa ”poikkeuksellisissa olosuhteissa” sulkemalla yleisesti pois kyseisten periaatteiden soveltaminen eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin, jotka antaneiden tuomioistuinten jäsenvaltiossa on tällaisia puutteita.
- 44 Tämä myös tarkoittaisi, että ainuttakaan kyseisen jäsenvaltion tuomioistuinta ei voitaisi enää pitää tuomioistuimena sovellettaessa muita unionin oikeussääntöjä ja erityisesti SEUT 267 artiklaa (ks. tältä osin tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 38 ja 43 kohta).
- 45 Edellä esitettyjä päätelmiä eivät kyseenalaista 27.5.2019 annetussa tuomiossa OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset) (C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), johon ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa, todetut periaatteet.
- 46 Kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin nimittäin totesi ensinnäkin, että puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohdassa käytetyllä termillä ”oikeusviranomainen” ei tarkoiteta vain jäsenvaltion tuomareita tai tuomioistuimia, vaan sen on ymmärrettävä tarkoittavan laajemmin viranomaisia, jotka osallistuvat lainkäyttöön rikosasioissa kyseisessä jäsenvaltiossa, erotuksena muun muassa ministeriöistä tai poliisista, jotka käyttävät täytäntöönpanovaltaa (tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 50 kohta).
- 47 Tämän jälkeen unionin tuomioistuin katsoi, että pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen on kyettävä vakuuttamaan täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen siitä, että kun otetaan huomioon pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion oikeusjärjestyksessä tarjotut takeet, se toimii riippumattomasti suorittaessaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen liittyviä tehtäviä. Se täsmensi, että tämä riippumattomuus edellyttää, että olemassa on sellaisia asemaa ja organisaatiota koskevia sääntöjä, joilla voidaan taata, ettei ole minkäänlaista vaaraa esimerkiksi siitä, että täytäntöönpanovalta tietyssä yksittäistapauksessa antaa pidätysmääräyksen antavalle oikeusviranomaiselle käskyjä, kun se tekee päätöstä pidätysmääräyksen antamisesta (tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 74 kohta).
- 48 Unionin tuomioistuin totesi, että kyseiseen tuomioon johtaneissa asioissa kyseessä olleet syyttäjäviranomaiset eivät täyttäneet puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen käsitteeseen sisältyvää riippumattomuuden vaatimusta, mutta tämä toteamus ei perustunut seikkoihin, jotka osoittaisivat, että siinä jäsenvaltiossa,

jossa kyseiset syyttäjäviranomaiset toimivat, oli lainkäyttövallan riippumattomuutta koskevia rakenteellisia tai yleisiä puutteita, vaan se perustui siihen, että kyseinen jäsenvaltio oli menettelyllisen itsemääräämisoikeutensa nojalla antanut sellaisia asemaa ja organisaatiota koskevia sääntöjä, joissa kyseiset syyttäjäviranomaiset asetettiin lakisääteisesti alisteiseen asemaan suhteessa täytäntöönpanovaltaa käyttävään elimeen, jolloin oli vaara siitä, että syyttäjäviranomaiset voivat joutua noudattamaan täytäntöönpanovallan niille antamia määräyksiä tai käskyjä yksittäistapauksessa tehdessään päätöstä eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta.

- 49 Oikeusunionissa tuomioistuinten riippumattomuuden vaatimus sulkee pois sen, että ne voisivat olla missään hierarkkisessa tai alisteisessa suhteessa mihinkään tahoon ja että ne voisivat ottaa vastaan määräyksiä tai käskyjä miltään taholta (ks. vastaavasti tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 44 kohta; tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 63 kohta ja tuomio 21.1.2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, 57 kohta).
- 50 Näin ollen 27.5.2019 annetusta tuomiosta OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset) (C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) ei voida päätellä, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyvät rakenteelliset tai yleiset puutteet, olivatpa ne miten vakavia hyvänsä, riittävät jo yksinään perusteeksi siihen, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi katsoa, että kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimista yksikään ei kuulu puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen käsitteen alaan.
- 51 Toiseksi on ratkaistava, onko puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että kun täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella, jonka on päätettävä eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan henkilön luovuttamisesta, on käytössään seikkoja, jotka osoittavat, että on olemassa todellinen vaara siitä, että hänelle perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa taattua perusoikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyvien rakenteellisten tai yleisten puutteiden vuoksi, se voi olettaa, että on painavia perusteita uskoa, että kyseisen henkilön luovuttaminen pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon altistaisi hänet tälle vaaralle, suorittamatta konkreettista ja tarkkaa arviointia, jossa otetaan huomioon erityisesti kyseisen henkilön henkilökohtainen tilanne sekä kyseessä olevan rikoksen luonne ja pidätysmääräyksen antamisen taustalla olevat tosiseikat.
- 52 Tästä on muistutettava, että unionin tuomioistuin lausui 25.7.2018 annetussa tuomiossa Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 79 kohta), että puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että kun täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella, jonka on päätettävä sellaisen henkilön luovuttamisesta, josta on annettu eurooppalainen pidätysmääräys syytetoimenpiteitä varten, on käytössään SEU 7 artiklan 1 kohdan nojalla annettuun komission perusteltuun ehdotukseen sisältyvän kaltaisia seikkoja, jotka tuntuvat osoittavan, että on olemassa todellinen vaara siitä, että perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa taattua perusoikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyvien rakenteellisten tai yleisten puutteiden vuoksi, mainitun viranomaisen on tarkastettava konkreettisesti ja tarkasti, onko, kun otetaan huomioon kyseisen henkilön henkilökohtainen tilanne sekä sen rikoksen luonne, josta häntä syytetään, ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen taustalla oleva tosiseikasto ja kun otetaan huomioon pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion kyseisen puitepäätöksen 15 artiklan 2 kohdan nojalla toimittamat tiedot, olemassa painavia perusteita uskoa, että mainittu henkilö altistuu tällaiselle vaaralle, jos hänet luovutetaan viimeksi mainittuun valtioon.
- 53 Tästä seuraa, että mahdollisuus kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohdan perusteella, sellaisena kuin sitä tulkittiin kyseisessä tuomiossa, edellyttää arviointia, joka jakautuu kahteen vaiheeseen.

- 54 Ensimmäisessä vaiheessa eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on arvioitava, onko olemassa sellaisia objektiivisia, luotettavia, tarkkoja ja asianmukaisesti päivitettyjä tietoja, jotka tuntuvat osoittavan, että on olemassa todellinen vaara siitä, että perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa taattua perusoikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyvien rakenteellisten ja yleisten puutteiden vuoksi (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 61 kohta).
- 55 Toisessa vaiheessa kyseisen viranomaisen on tarkastettava konkreettisesti ja tarkasti, missä määrin näillä puutteilla voi olla vaikutusta niiden kyseisen jäsenvaltion tuomioistuinten tasolla, jotka ovat toimivaltaisia antamaan ratkaisun menettelyissä, joita etsittyyn henkilöön sovelletaan, ja onko, kun otetaan huomioon hänen henkilökohtainen tilanteensa sekä sen rikoksen luonne, josta häntä syytetään, ja kyseisen pidätysmääräyksen antamisen taustalla oleva tosiseikasto ja kun otetaan huomioon kyseisen jäsenvaltion mahdollisesti puitepäätöksen 2002/584 15 artiklan 2 kohdan perusteella toimittamat tiedot, olemassa painavia perusteita uskoa, että asianomainen henkilö altistuu tällaiselle vaaralle, jos hänet luovutetaan viimeksi mainittuun valtioon (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 74–77 kohta).
- 56 On korostettava, kuten edellä tämän tuomion 53–55 kohdassa muistutettiin, että näissä kahdessa arvioinnin vaiheessa tarkasteltavat tiedot on saatu kummatkin eri perusteilla, joten näitä vaiheita ei voida sekoittaa toisiinsa.
- 57 Tältä osin on tärkeää muistuttaa, kuten puitepäätöksen 2002/584 johdanto-osan kymmenennestä perustelukappaleesta ilmenee, että eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien järjestelyjen soveltaminen voidaan keskeyttää vain, jos jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja jatkuvasti SEU 2 artiklassa tarkoitettuja periaatteita, kuten oikeusvaltioperiaatetta, minkä Eurooppa-neuvosto toteaa SEU 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja minkä seurauksista on määrätty saman artiklan 3 kohdassa.
- 58 Näin ollen unionin tuomioistuin on lausunut, että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen olisi vasta sitten, kun Eurooppa-neuvosto on tehnyt edellisessä kohdassa tarkoitetun kaltaisen päätöksen, minkä jälkeen neuvosto keskeyttää puitepäätöksen 2002/584 soveltamisen kyseisen jäsenvaltion osalta, kieltäydyttävä automaattisesti panemasta täytäntöön mitään mainitun jäsenvaltion antamaa eurooppalaista pidätysmääräystä, jolloin sen ei tarvitse suorittaa konkreettista arviointia siitä, altistuuko kyseessä oleva henkilö todelliselle vaaralle siitä, että hänellä olevan oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden keskeiseen sisältöön puututaan (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 72 kohta).
- 59 Sen hyväksyminen, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyvät rakenteelliset tai yleiset puutteet, olivatpa ne miten vakavia hyvänsä, oikeuttavat oletamaan, että on painavia perusteita uskoa, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena oleva henkilö altistuu todelliselle vaaralle siitä, että hänen perusoikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan, jos hänet luovutetaan viimeksi mainittuun jäsenvaltioon, mikä puolestaan oikeuttaa kieltäytymään kyseisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta, johtaisi kuitenkin automaattiseen kieltäytymiseen kaikkien kyseisen jäsenvaltion antamien pidätysmääräysten täytäntöönpanosta ja siten tosiasiallisesti eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien järjestelyjen täytäntöönpanon keskeyttämiseen saman jäsenvaltion osalta, vaikka Eurooppa-neuvosto ja neuvosto eivät ole tehneet edellisessä kohdassa tarkoitettuja päätöksiä.
- 60 Tästä seuraa, että jos tällaisia päätöksiä ei ole tehty, eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ei voi – vaikka sen on, kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 76 kohdassa korosti, noudatettava erityistä tarkkuutta todettuaan, että on olemassa seikkoja, jotka osoittavat, että pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa on

lainkäyttövallan riippumattomuutta koskevia rakenteellisia tai yleisiä puutteita tai että nämä puutteet ovat pahentuneet – pelkästään tämän toteamuksen perusteella jättää suorittamatta edellä tämän tuomion 53–55 kohdassa tarkoitetun arvioinnin toista vaihetta.

- 61 Kyseisen viranomaisen velvollisuutena on nimittäin tässä toisessa vaiheessa arvioida, tarvittaessa tällaisen puutteiden pahenemisen valossa, onko, kun otetaan huomioon kyseisellä eurooppalaisella pidätysmääräyksellä luovutettavaksi vaaditun henkilön henkilökohtainen tilanne sekä sen rikoksen luonne, josta häntä syytetään, ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen taustalla oleva tosiseikasto, kuten viranomaisen esittämät lausunnot, jotka voivat vaikuttaa yksittäistapauksen käsittelyyn, ja kun otetaan huomioon pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion mainitun puitepäätöksen 15 artiklan 2 kohdan nojalla sille toimittamat tiedot, olemassa painavia perusteita uskoa, että henkilö altistuu todelliselle vaaralle siitä, että hänen oikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan, jos hänet luovutetaan viimeksi mainittuun valtioon. Jos näin on, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohdan nojalla kieltäydyttävä panemasta täytäntöön kyseistä eurooppalaista pidätysmääräystä. Muussa tapauksessa sen on pantava se täytäntöön kyseisen puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdassa vahvistetun lähtökohtaisen velvoitteen mukaisesti.
- 62 Tähän on lisättävä, että eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien järjestelyjen tavoitteena on varmistaa, että etsitty henkilö, joka oleskelee muulla alueella kuin sillä, jolla hän on väitetysti tehnyt rikoksen, ei jää rankaisematta (ks. vastaavasti 6.12.2018, IK (Oheisseuraamuksen täytäntöönpano), C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 39 kohta).
- 63 Tämä tavoite on esteenä sellaiselle puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohdan tulkinnalle, jonka mukaan jäsenvaltion lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyvät rakenteelliset tai yleiset puutteet tai niiden paheneminen riittävät yksinään perusteeksi kieltäytyä kyseisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta.
- 64 Tällaiseen tulkintaan liittyy nimittäin merkittävä vaara siitä, että henkilöt, jotka yrittävät pakoilla oikeutta sen jälkeen, kun heidät on tuomittu tai he ovat joutuneet epäillyksi rikoksesta, jäävät rankaisematta, vaikka ei ole olemassa mitään näiden henkilöiden henkilökohtaiseen tilanteeseen liittyviä seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että on olemassa todellinen vaara siitä, että heidän perusoikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan, jos heidät luovutetaan kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon.
- 65 Siitä kysymyksestä, onko täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen tarvittaessa otettava huomioon sellaiset pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyvät rakenteelliset tai yleiset puutteet, jotka ilmenevät vasta sen jälkeen, kun eurooppalainen pidätysmääräys, jonka täytäntöönpanoa pyydetään, on annettu, on muistutettava, että puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltio voi antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta sekä syytetoimenpiteitä että vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.
- 66 Jos jäsenvaltio antaa asiassa C-354/20 PPU kyseessä olevan kaltaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jossa vaaditaan etsityn henkilön luovuttamista syytetoimenpiteitä varten, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on arvioidakseen konkreettisesti ja tarkasti, onko käsiteltävän asian olosuhteissa painavia perusteita uskoa, että kyseisen henkilön luovuttaminen altistaisi hänet todelliselle vaaralle siitä, että hänen perusoikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan, tutkittava erityisesti, missä määrin pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuinten riippumattomuutta koskevilla rakenteellisilla tai yleisillä puutteilla voi olla vaikutusta niiden kyseisen valtion tuomioistuinten tasolla, jotka ovat toimivaltaisia antamaan ratkaisun menettelyissä, joita etsittyyn henkilöön sovelletaan (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, Minister for

Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 68 ja 74 kohta). Tällainen tutkiminen edellyttää siis sitä, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen jälkeen ilmenneiden puutteiden vaikutus otetaan huomioon.

- 67 Näin on myös silloin, kun jäsenvaltio on antanut eurooppalaisen pidätysmääräyksen vaatiakseen etsityn henkilön luovuttamista vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten, jos kyseistä henkilöä vastaan pannaan hänen mahdollisen luovuttamisensa jälkeen vireille uusi tuomioistuinmenettely mahdollisesti siitä syystä, että tämän vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanosta on valitettu tai että tuomioistuinratkaisuun, jonka täytäntöön panemiseksi kyseinen eurooppalainen pidätysmääräys annettiin, on haettu muutosta.
- 68 Jälkimmäisessä tapauksessa täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kuitenkin myös tutkittava, missä määrin rakenteelliset tai yleiset puutteet, joita pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa oli olemassa eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisajankohtana, ovat käsiteltävän asian olosuhteissa vaikuttaneet kyseisen jäsenvaltion sen tuomioistuimen riippumattomuuteen, joka määräsi vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen, jonka täytäntöönpanoa eurooppalainen pidätysmääräys koskee.
- 69 Edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohtaa ja 1 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että kun täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella, jonka on päätettävä eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan henkilön luovuttamisesta, on käytössään seikkoja, jotka osoittavat, että pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa on lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyviä rakenteellisia tai yleisiä puutteita, jotka olivat jo olemassa pidätysmääräyksen antamisajankohtana tai ilmenivät sen antamisen jälkeen, kyseinen viranomainen ei voi katsoa, ettei pidätysmääräyksen antanutta tuomioistuinta voida pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna pidätysmääräyksen antaneena oikeusviranomaisena, eikä olettaa, että on painavia perusteita uskoa, että kyseinen henkilö altistuu todelliselle vaaralle siitä, että hänelle perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa taattua perusoikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan, jos hänet luovutetaan viimeksi mainittuun jäsenvaltioon, suorittamatta konkreettista ja tarkkaa arviointia, jossa otetaan huomioon erityisesti kyseisen henkilön henkilökohtainen tilanne sekä kyseessä olevan rikoksen luonne ja kyseisen pidätysmääräyksen antamisen taustalla olevat tosiseikat, kuten viranomaisen esittämät lausunnot, jotka voivat vaikuttaa yksittäistapauksen käsittelyyn.

Oikeudenkäyntikulut

- 70 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, 6 artiklan 1 kohtaa ja 1 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että kun täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella, jonka on päätettävä eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan henkilön luovuttamisesta, on käytössään seikkoja, jotka osoittavat, että pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa on lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyviä rakenteellisia tai yleisiä puutteita, jotka olivat jo olemassa pidätysmääräyksen antamisajankohtana tai ilmenivät

sen antamisen jälkeen, kyseinen viranomainen ei voi katsoa, ettei pidätysmääräyksen antanutta tuomioistuinta voida pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna pidätysmääräyksen antaneena oikeusviranomaisena, eikä olettaa, että on painavia perusteita uskoa, että kyseinen henkilö altistuu todelliselle vaaralle siitä, että hänelle Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa taattua perusoikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan, jos hänet luovutetaan viimeksi mainittuun jäsenvaltioon, suorittamatta konkreettista ja tarkkaa arviointia, jossa otetaan huomioon erityisesti kyseisen henkilön henkilökohtainen tilanne sekä kyseessä olevan rikoksen luonne ja kyseisen pidätysmääräyksen antamisen taustalla olevat tosiseikat, kuten viranomaisen esittämät lausunnot, jotka voivat vaikuttaa yksittäistapauksen käsittelyyn.

Allekirjoitukset